

میاں محمد بخش رحمہ اللہ

پنجابی دے عظیم صوفی شاعر میاں محمد بخش رحمہ اللہ 1830ء نوں علاقہ کھڑی دے اک پنڈ چک ٹھا کر وچ میاں شمس الدین دے گھر پیدا ہوئے۔ میاں شمس الدین حضرت پیر شاہ غازی قلندر دے کدّی نشین بن۔

میاں محمد بخش رحمہ اللہ نے مڈھلی تعلیم اپنے والد کولوں حاصل کیتی۔ فیر سوال شریف دے کتب وچ حافظہ محمد علی تے حافظہ ناصر دے شاگرد ہو گئے۔ اوہناں کولوں فارسی، عربی، ادب دے نال نال تفسیر، فقہ، حدیث دی تعلیم حاصل کیتی۔ میاں شمس الدین دی وفات مگروں اوہناں دے دوڑے پٹھر بہاول بخش کدّی نشین ہوئے تے حضرت میاں محمد بخش رحمہ اللہ کشمیر دی سیر نوں نکل گئے۔ ایس سفر دے دوران آپ نے بزرگاں دے مزاراں اُتے حاضری دتی تے کئی عالماں کولوں فیض حاصل کیتا۔ جدوں میاں بہاول بخش دا انتقال ہویا تے آپ سجادہ نشین ہوئے۔ آپ نے ساری حیاتی ویاہ نہیں کیتا۔ آپ ہر ویلے رب دی یاد وچ ڈبے رہندے سن آپ نے جنوری 1907ء نوں کھڑی شریف وچ وفات پائی آپ نے کل ستاراں کتاباں لکھیاں جیہناں وچوں سیف الملوک، قصہ سخی خواص خاں، قصہ شاہ منصور شیریں فرہاد، مرزا صاحبان تے سؤنی مکتبوال مشہور نہیں۔ پر آپ دے قصہ سیف الملوک نوں شہرت عام تے بقائے دوام حاصل ہوئی۔ آپ نے ایس قصے وچ تصوف دے مضامین بیان کیتے نیں، نالے اخلاقی درس دتا اے۔ آپ نے ایس مثنوی وچ عشق دا سفر مثال بنا کے پیش کیتا اے نالے زمانے دے دکھ درد اپنے ذاتی دکھ درد بنا کے بیان کیتے نیں۔ ایس توں اڈ ایسے کوشش تے عمل دی اُچی تے سچی مثال اے۔ ایہد حمد اوہناں دی کتاب تحفہ رسوایہ وچوں لئی گئی اے۔

حمد

اَوَّل حمد خداوند تائیں، جو خلقت وا سائیں
تا نمودوں جس بود بنایا ہر اک صورت تائیں

صنعت اُسدی تمہیں سبھ کچھ ہو یا کیا کیڑے کیا ہاتھی
آپو آپ کرے کم سارے کوئی ہتھیار نہ ساتھی

دو حرفاں تمہیں پیدا کیچے لوح قلم جگ سارے
لکن فیکون محمد بخشا واہ قدرت دے کارے

آپ کر گیر خواہش کر کے اربع عناصر گوئی!
ترے قسماں پیدائش اوس تمہیں رنگ برنگی ہوئی

ہک ہمداد ہوئے اوس وچوں نہ اوہ ہلدے خلدے
ہور نبات حیات نہ مردے پھلدے پھلدے ٹھلدے

حیوانات کیچے پھر ترے صاحب جسماناں
قسم ہزار اشکاراں کیتی دنیا تے حیواناں

صورت جدا جدا ہر اک دی علم اوہے وچ آئی
رنگا رنگ بنائے کھانے دیندا ہر ہر جائی

اے کریم اے رحیم اے سگار فقارا
میں بُرے وا بھلیاں چھئے، ہر جا کر پھٹکارا